

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Інна Савицька

"__" _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

культурології

Протокол №__ від "__" _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Ірина Майданюк

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Практична соціальна психологія»

_____ Панов Микита Сергійович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С4 Психологія

Освітня програма Практична соціальна психологія

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: Майданюк І.З., д.філос.н., проф., Пузиренко Я.В., к.філол.н., доц.,

Сидоренко І.Г., к.філос.н., доц., Головата Н.А., к.іст.н.

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Етнокультурологія є обов'язковим компонентом освітньої програми «Практична соціальна психологія», що сприяє формуванню глибокого розуміння культурних особливостей та етнічних процесів у глобальному контексті. В рамках курсу вивчаються історичні та сучасні аспекти етнічних спільнот, їхній культурний, мовний, релігійний та соціальний аспекти, а також особливості міжетнічних взаємовідносин і конфліктів, досліджується культурна ідентичність, етнічна мобільність, традиційні і сучасні форми культурної самобутності. Вивчення дисципліни забезпечує розуміння ролі етнокультурних чинників у формуванні особистості, соціальної поведінки та міжгрупової взаємодії, а також сприяє розвитку навичок аналізу міжкультурних процесів. Здобуті знання мають практичну орієнтацію і використовуються для ефективної комунікації в полікультурному середовищі, профілактики міжетнічних упереджень і конфліктів, а також у професійній діяльності практичного соціального психолога. Особливу увагу звернено на знання про особливості української етнічної і національної культури для усвідомлення її ролі у світовому культурному процесі.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С4 Психологія
Освітня програма	Практична соціальна психологія
Факультет/ННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	1 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Метою дисципліни є покращення гуманітарної підготовки студентів, ознайомлення з основними тенденціями та формами етнокультурного розвитку українського народу від найдавніших часів до сучасності; формування етнічної та культурної свідомості, толерантності до культурного різноманіття й готовності до професійної діяльності в полікультурному середовищі; розвиток здатності аналізувати вплив етнокультурних чинників на соціальну поведінку особистості та міжгрупову взаємодію; сприяння формуванню знань, умінь і компетентностей на основі засвоєння фундаментальних положень етнокультурології та культурологічної проблематики.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 — Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі.

ЗК8 — Навички міжособистісної взаємодії як у повсякденному, так і професійному житті.

ЗК10 — Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СКЗ — Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків людини на різних вікових етапах її розвитку, а також різних груп (у тому числі в контексті організації заходів раннього втручання).

СК9 — Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК11 — Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

ПРН10 — Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН15 — Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основні поняття етнології												
Тема 1. Культура і етнос. Гендер та етнологія	2	-	-	2	15	19	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська етнічна і національна культура. Мова та етнологія	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	4	0	0	4	20	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість												
Тема 1. Українська народна матеріальна культура	2	-	-	3	10	15	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська народна духовна культура	2	-	-	3	10	15	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	4	0	0	6	20	30	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури												
Тема 1. Українська архітектура та образотворче мистецтво	3	-	-	2	8	13	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 2. Українське музичне і театральне мистецтво	2	-	-	2	6	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Українська література	2	-	-	1	6	9	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	7	0	0	5	20	32	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Гендер та етнокультура	2
2	Тема 2. Українська етнічна і національна культура. Мова та етнокультура	2
3	Тема 3. Українська народна матеріальна культура	2
4	Тема 4. Українська народна духовна культура	2
5	Тема 5. Українська архітектура та образотворче мистецтво	3
6	Тема 6. Українське музичне і театральне мистецтво	2
7	Тема 7. Українська література	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2
2	Українська етнічна культура. Концепції етногенезу українців. Мова та етнокультура.	2
3	Українська народна матеріальна культура	3
4	Українська народна духовна культура	3
5	Українська архітектура і образотворче мистецтво	2
6	Українське музичне і театральне мистецтво	2
7	Українська література	1
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Історико-географічне регіонування культури	10
2	Український менталітет	10
3	Українська народна матеріальна культура: особливості етнічних регіонів	10
4	Українська народна духовна культура: особливості етнічних регіонів	10
5	Українська архітектура та образотворче мистецтво	8
6	Українське музичне і театральне мистецтво	6
7	Українська література	6
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Презентація проекту
- Рейтингова оцінка / самооцінювання
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Командна робота
- Практичне заняття
- Гейміфіковане навчання

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основні поняття етнології		
Лабораторна робота. Лабораторна робота 1: Аналіз культури і етносу	ПРН 10, ПРН 15. Модуль спрямований на формування у студентів глибокого розуміння основних понять етнології, зокрема, поняття культури, етносу, регіональних особливостей. Студенти навчаються аналізувати історико-географічне регіонування культури та досліджувати український менталітет, розвиваючи навички логічного мислення та відповідального ставлення до особистісного та професійного розвитку.	50
Самостійна робота. СР 1: Культура і етнос. Історико-географічне регіонування культури		25
Самостійна робота. СР 2: Український менталітет		25
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Народна творчість		
Лабораторна робота. Лабораторна робота 1: Народна матеріальна культура	ПРН 10, ПРН 15. Модуль присвячений вивченню української народної матеріальної та духовної культури, особливостей етнічних регіонів. Студенти здобудуть навички аналізу етнологічних особливостей народної творчості, що сприятиме формуванню культурологічного мислення та розумінню культурної ідентичності.	50
Самостійна робота. СР 1: Українська народна матеріальна культура: особливості етнічних регіонів		25
Самостійна робота. СР 2: Українська народна духовна культура: особливості етнічних регіонів		25
Всього за модулем 2		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 3. Види і жанру сучасної української культури		
Самостійна робота. СР 1: Українська архітектура та образотворче мистецтво	ПРН 10, ПРН 15. Модуль спрямований на ознайомлення з сучасними видами і жанрами української культури, зокрема архітектурою, образотворчим мистецтвом, музикою, театром та літературою. Студенти навчаються аналізувати сучасні культурні явища, розвивати навички критичного мислення та культурної рефлексії.	30
Самостійна робота. СР 2: Українське музичне і театральне мистецтво		35
Самостійна робота. СР 3: Українська література		35
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>));

-Методичні рекомендації для вивчення теми «Матеріальна культура українського народу (українське народне декоративно-вжиткове мистецтво та художні ремесла. Види та жанри)» у курсі «Етнокультурологія»/ Майданюк І.З., Пузиренко Я.В., Сидоренко І.Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2025. – 53 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Гай-Нижник, П. Українська національна ідея: соборні чинники та визначальні засади. Трансформація української національної ідеї. – Київ : Наш формат, 2019. – С. 143–171.
2. Данилюк, І., Курапов, А., Ягіяєв, І. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність : монографія. – Київ : АртЕк, 2019. – 432 с.
3. Гурова, І. В., Хрипко, С. А. Етнокультурологія : навч.-метод. посіб. для підготовки студентів за спец. 034 Культурологія. – Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. – 262 с.
4. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / за ред. У. Еко ; пер. з італ. О. В. Сминтини, С. А. Кулініч. – Харків : Фоліо, 2020. – 700 с.
5. Культурологія. Навчальний посібник. За ред І.З.Майданюк. - Київ, НУБіП України, 2018.
6. Культурологія : підручник. – Одеса : Університет Ушинського, 2023. – 433 с.
7. Магдиш, І. Ар-Нуво. Стилi українського мистецтва ХХ-го століття. Київ:Портал, 2021.
8. Яців, Р. М. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат ХХ століття: Україна – світ : локал.-індивід. дослідн. ракурс : довідник. Львів :Апріорі, 2021.
9. Наталка Лещенко. Українська культура.- Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018.